

εὑρεῖν¹⁷. Ἄνευ γὰρ τῆς θείας βοήθειας¹⁸ οὐκ ἂν τι τῶν ἀγαθῶν εἰς τὰς ἡμετέρας ἔλθοι ψυχάς. Θεοῦ δὲ βοήθη συνεπάπτεται τῶν πόνων ἡμῶν, καὶ τούτους ἐπικουφίζει καλῶς, ἂν ἴδῃ προσευχὴν ἀγαπῶντας, καὶ συνεχῶς τοῦ Θεοῦ δεομένους, καὶ πάντα ἐκέειθεν τὰ ἀγαθὰ καταβήσεσθαι¹⁹ προσδοκῶντας.

Ὅταν οὖν ἴδω τινὰ μὴ φιλοῦντα προσευχὴν, μηδὲ θερμὸν ἔρωτα ταύτης ἔχοντα καὶ σφοδρὸν, ἥδη μοι οὗτος δηλὸς ἐστὶν ὡς οὐδὲν γενναῖον ἐν τῇ ψυχῇ κέκτηται. Ὅταν δὲ ἴδω τινὰ τῆς τοῦ Θεοῦ λατρείας ἀκορεστῶς ἐχόμενον, καὶ τὸ μὴ προσεύχεσθαι συνεχῶς ἐν ταῖς μεγίσταις ἀριθμοῦντα ζήμiais, τεκμαίρομαι τὸν τοιοῦτον πάσης ἀρετῆς ἀσκητὴν εἶναι βέβαιον, καὶ τοῦ Θεοῦ ναόν. Εἰ γὰρ στολισμὸς ἀνδρὸς καὶ βῆμα ποδὸς καὶ γέλως ὁδόντων ἀναγγέλλει τὰ περὶ αὐτοῦ, κατὰ τὸν σοφὸν Σολομῶντα²⁰, πολλῶ μᾶλλον εὐχὴ καὶ λατρεία Θεοῦ σημεῖόν ἐστι δικαιοσύνης ἀπάσης, στολὴ τις οὕσα πνευματικὴ καὶ θεία, πολλὴν εὐμορφίαν καὶ κάλλος καταχέουσα ταῖς ἡμετέραις διανοίαις, τὸν ἐκάστου ρυθμίζουσα βίον, οὐκ ἐῴσα φαῦλον οὐδὲν οὐδὲ ἄτοπον τῆς διανοίας κρατεῖν, αἰδεῖσθαι πείθουσα τὸν Θεὸν καὶ τὴν παρ' αὐτοῦ τιμὴν, πᾶσαν τοῦ πονηροῦ²¹ γοητείαν ἀποπέμπεσθαι παιδεύουσα, τοὺς αἰσχροὺς καὶ ἀτόπους ἐξελαύνουσα λογισμοὺς, ἐν ὑπεροψίᾳ τῆς ἡδονῆς καθιστῶσα τὴν ἐκάστου ψυχὴν. Αὕτη γὰρ ἡ ὑπερηφανία μόνῃ πρέπει τοῖς τὸν Χριστὸν σεβομένοις, τὸ μηδενὶ δουλεύειν αἰσχροῦ, ἀλλὰ τηρεῖν ἐν ἐλευθερίᾳ τὴν ψυχὴν, καὶ βίᾳ κεκαθαρμένῃ.

Ὅτι μὲν οὖν παντελῶς ἀμήχανον ἄνευ προσευχῆς ἀρετὴ συζῆν, καὶ μετὰ ταύτης πορεύεσθαι τὸν βίον, οἶμαι δηλὸν ἅπασιν εἶναι. Πῶς γὰρ ἂν τις ἀρετὴν ἀσκήσειε, μὴ προσιών καὶ προσπίπτων συνεχῶς τῷ ταύτης χορηγῶ καὶ δοτῆρι; πῶς δὲ ἂν τις ἐπιθυμήσειεν εἶναι σώφρων καὶ δίκαιος, μὴ δμῶν ἡδέως τῷ ταῦτά τε καὶ πλείω τούτων ἀπαιτοῦντι παρ' ἡμῶν;

Βούλομαι δ' ἐπιδειξάιν διὰ βραχέων, ὅτι καὶ ἀμαρτημάτων γέμοντας αἱ προσευχαὶ λάβωσιν²² ἡμᾶς, ταχέως ἀποκαθαίρουσι. Καὶ τοι τί μείζον γένοιτ' ἂν προσευχῆς ἢ θεϊότερον, ὅταν ἀλεξιφάρμακον φανῇ τι οὕσα τοῖς τὰς ψυχὰς νοσοῦσιν; Οὐκοῦν πρῶτοι Νινευῖται φαίνονται διὰ προσευχῆς ἀναλυσάμενοι²³ τὰς πολλὰς πρὸς Θεὸν ἀμαρτίας. Ἀμα τε γὰρ ἔλαβεν²⁴ αὐτοὺς ἡ προσευχὴ, καὶ δικαίους ἐποίησε, καὶ πόλιν εἰθισμένην ἀκολασίᾳ καὶ πονηρίᾳ καὶ παρανόμῳ βίᾳ συζῆν, ἐπανόρθωσεν ὁξέως, παλαιᾶς συνηθείας μείζον ἰσχύσασα, τῶν οὐρανίων νόμων πλήρη πεποιτηκῦα τὴν πόλιν, συνεφελομένη μὲν ἑαυτῆς καὶ σωφροσύνην καὶ φιλάνθρωπίαν καὶ πραότητα καὶ πρόνοιαν πτωχῶν. Οὐ γὰρ ἀνέχεται²⁵ χωρὶς τούτων ἐνδικαίᾳσθαι ψυχαῖς, ἀλλ' εἰς ἣν ἂν οἰκήσῃ διάνοιαν, πλήρη ποιεῖ δικαιοσύνης πάσης, παιδοτριβοῦσα πρὸς ἀρετὴν, καὶ κακίαν ἐξορίζουσα. Καὶ δὴ καὶ τότε εἰ τις εἰσῆλθεν εἰς Νινευθὶ τὴν πόλιν, καὶ πρότερον αὐτὴν ἀκριβῶς ἐπιστά-

17) Τὸ χωρίον φέρεται ἐλλιπές. 18) Συνεργείας. 19) « Ὅτι πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνω-
θέν ἐστι καταβῆναι, » κατὰ τὸν Δεῖον Ἀπόστολον. 20) Σειράχ, κεφ. ΙΘ', 30.

21) Τοῦ διαβόλου. 22) Εὐρωτιν. 23) Λύσιν (ἄρεσιν) αὐτῶν εὐράχμενοι πρὸς Θεοῦ. Εἰς
ἐν δὲ τῶν χειρογράφων εὑρεται: Ἀπολυσάμενοι, ὅθεν πιθανόν ὅτι ὑπῆρχεν Ἀπολυσάμενοι.

24) Παρέλαβεν ἀφοσιωθέντας πρὸς αὐτήν. 25) Ἡ προσευχὴ.